

## ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ ЗА ІННОВАЦІЙНОЮ МОДЕЛЛЮ

©Швиданенко Г.О., 2017

У турбулентному, динамічному, мінливому зовнішньому середовищі інноваційність, у всіх її проявах, стає об'єктивно необхідною, оскільки є вирішальною передумовою ефективного функціонування суб'єктів ринкових відносин і забезпечення їх конкурентоспроможності. Інноваційним можна вважати такий розвиток, який базується на безперервному пошуку, розробці, комерціалізації інновацій, а також застосуванні нових способів формування і сфер використання інноваційного потенціалу підприємства.

Вагомий науковий доробок щодо різних підходів (процесного, інтегрального, структурного, функціонального) до визначення дефініції «інноваційний потенціал» дозволяє висвітлити наше бачення цієї проблематики. Вважаємо, що інноваційний потенціал за сутнісним наповненням у сучасній економічній реальності можна трактувати як інтегровану сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних інноваційно-інтелектуальних ресурсів, динамічних здатностей бізнес-структур; компетенцій і компетентностей людських ресурсів, яка спрямована на досягнення поставлених цілей та забезпечення ціннісно-вартісних параметрів результативності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання. Пріоритетною є інтелектуальна складова, оскільки включає людські, організаційні, споживчі і клієнтські ресурси, які, з урахуванням специфіки конкурентного середовища, створюють мережу цінностей для всіх зацікавлених сторін [1].

Разом з тим слід відзначити, що перехід на інноваційну бізнес-модель розвитку зумовлює необхідність ряду передумов, без яких така практика неможлива: по-перше, без відповідного (підкріпленого споживчим попитом) ринкового потенціалу; по-друге, динамічних процесів комерціалізації досягнень науки і техніки у сучасну продукцію і послуги; по-третє, фінансової можливості та економічної доцільності створення та/або купівлі інновацій на ринку та обґрунтованої стратегії їх результативного використання [2].

Ефективне функціонування і розвиток суб'єктів господарювання у сучасному конкурентному середовищі зумовлюють об'єктивну необхідність впровадження інноваційних бізнес-моделей.

За результатами проведених вченими комплексних наукових досліджень сутнісного наповнення та технології формування бізнес-моделей, можна стверджувати про доцільність трансформації наявних і створення нових за критерієм інноваційності у відповідності до споживчих потреб, визначених ціннісних і вартісних параметрів. Очевидним є те, що дефініція «інноваційна модель розвитку» є багатогранною і багатоаспектною, яку можна трактувати як сучасну стратегічну концепцію розвитку суб'єктів ринкових відносин, що базується переважно на інноваційно-інтелектуальних ресурсах для створення інновацій і мережі цінностей для всіх зацікавлених сторін, а також зростання вартості та ефективності бізнесу і забезпечення стійких конкурентних переваг [3].

Актуальною проблемою є сутнісне наповнення методичного інструментарію діагностики розвитку суб'єкта господарювання за інноваційною бізнес-моделлю. В цьому зв'язку можна виокремити: інноваційний аудит; діагностику використання діючого інноваційного потенціалу та визначення перспектив вдосконалення бізнес-моделей підприємств за критерієм інноваційності; динамічні методи ефективної реалізації інноваційних проектів; аналітичні, економіко-математичні, прогностичні, інтегральні та комбіновані методи. Визначення бізнес-моделей підприємств у контексті інноваційності запропонував Г.Хамел, який трактує її як новаторську концепцію ведення бізнесу на основі використання радикальних інновацій, які відкривають цілком нові можливості на ринку. У процесі діагностики параметрів розвитку суб'єктів бізнесу за інноваційною моделлю слід

відзначити, що розробити єдину універсальну систему драйверів неможливо і недоцільно. Це зумовлено широким спектром специфічних ознак бізнесу та різними сферами його функціонування в сучасній економічній реальності. Крім того, не всі параметри можуть бути оцінені кількісно, тому необхідні якісні індикатори. Можна лише рекомендувати відповідні принципи щодо інструментарію діагностики, це: новітність, комплексність, системність, гнучкість та адаптивність [4].

Для оцінювання ефективності інноваційної бізнес-моделі розвитку підприємств може бути використаний ряд таких основних індикаторів, а саме: наявність в системі управління структури, яка відповідає за розробку та комерціалізацію нововведень, фінансування та ресурсозабезпечення цих процесів; рівень оновлення товарів за сучасними технологіями та методами виробництва; частка у чистому доході та прибутку інтелектуаломістких продуктів, експортної продукції, інноваційних товарів; масштабів національного та міжнародного патентування; величини доданої цінності; рівень інноваційної активності суб'єктів ринкових відносин (ринкова позиція на національному та міжнародних ринках), тривалість інноваційного циклу тощо.

Ряд вчених пропонує проводити діагностику інноваційного розвитку компаній за двома складовими: за рівнем використання інноваційного потенціалу та окремих його елементів (людського, фінансово-економічного, знання, виробничо-збутового, патентно-проектного) та за індикаторами інноваційної активності (кількісні та результуючі параметри інноваційності). В окремих випадках виділяється сукупність інноваційних ресурсів, інноваційних мереж, управлінських інновацій тощо [5].

Заслужують на увагу також підходи до методів визначення інтегральних показників оцінювання ефективності реалізації інноваційних проектів і порівняльні методи оцінювання.

Проблемам моделей бізнесу та оцінювання інноваційного потенціалу підприємств присвятили свої роботи ряд вітчизняних і закордонних вчених, а саме: Гришко В., Данько М., Друкер П., Гошал С., Мільнер Б., Бутнік-Сіверський О., Ілляшенко С., Мірошник Р., Петрова І., Фідулова І., Хобта В., Хамел Г., Облуй К., Афуа А., та багато інших.

Разом з тим реальна практика потребує визначення об'єктивної величини інноваційного потенціалу, його можливостей щодо реалізації інноваційних проектів з урахуванням особливостей стратегії інноваційного розвитку суб'єктів господарювання та специфіки конкурентного середовища їх функціонування.

Вдосконалення процесу оцінювання ефективності розвитку суб'єктів господарювання за інноваційною бізнес-моделлю потребує широкої інформаційної бази, застосування сучасних економіко-математичних методів, новітніх технологій та програмного забезпечення, формування та ефективного використання інноваційного ресурсного портфеля, спрямованого на досягнення визначених стратегічних намірів, вартісних і ціннісних параметрів бізнесу, а також посилення конкурентних позицій і розширення адаптивних можливостей.

1. Осмятченко Л.М., *Методологія оцінки інтелектуального капіталу: монографія* / Л.М. Осмятченко. – К.: КНЕУ, 2012. – 205 с.

2. Остервальдер А., Пинье І. *Построение бизнес-моделей: Настольная книга стратега и новатора* – Альпина Паблишер, 2011 – 288 с.

3. Юринець. *Інноваційна бізнес-модель як підґрунтя розвитку сучасних підприємств.* / Вісник Львівського університету. серія. економічна. 2012. – Випуск 48 – с. 365-370.

4. Я. Бжуска, *Інноваційні моделі бізнесу* - Вісник Національного університету «Львівська політехніка» - «Проблеми економіки та управління». 2008. - №628 – с. 29-85.

5. Радзівіло І.М., *Удосконалення механізму оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства/ БІЗНЕСІНФОРМ*, – 2012. – №8 – с. 142-148.